

## Aspectes instrumentals de les llengües

2015/2016

Codi: 102015

Crèdits: 6

| Titulació                 | Tipus | Curs | Semestre |
|---------------------------|-------|------|----------|
| 2500797 Educació Infantil | OB    | 2    | A        |

### Professor de contacte

Nom: Salvador Comellas García

Correu electrònic: Salvador.Comelles@uab.cat

### Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

### Equip docent

Salvador Comellas García

Marta Juanhuix Piqueras

Javier Fernandez Sanchez

Carla González Collantes

### Prerequisits

No hi ha prerequisits.

### Objectius

L'assignatura, impartida per professorat dels departaments de Filologia Catalana i Filologia Espanyola, està orientada a consolidar i aprofundir els coneixements lingüístics dels estudiants del grau de Mestre d'Educació Infantil. El programa que presenta es complementa amb els continguts de llengua treballats a primer curs i amb els de les assignatures de didàctica de la llengua i de la literatura que els estudiants cursaran posteriorment.

Objectius formatius:

1. Reconèixer, analitzar i saber produir els discursos orals i escrits propis de l'àmbit professional del professorat d'Educació Infantil.
2. Consolidar els coneixements lingüístics implicats en l'ús de la llengua i incrementar la capacitat de reflexió lingüística de l'estudiant.
3. Conèixer i analitzar els contextos educatius multilingües
4. Analitzar el conte literari com a gènere i com a base de les possibilitats expressives de la llengua.
5. Facilitar recursos per a l'autoaprenentatge lingüístic.

### Competències

- Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i multilingües.
- Adquirir formació literària i en especial conèixer la literatura infantil.
- Afavorir les capacitats de parla i d'escriptura.
- Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.
- Conèixer el currículum de llengua i lectoescriptura d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.

- Conèixer el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües.
- Conèixer i dominar tècniques d'expressió oral i escrita.
- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per a l'animació a la lectura i a l'escriptura.
- Conèixer la tradició oral i el folklore.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil
- Demostrar que coneix l'evolució de la comunicació no verbal i del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució. Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües i comunicació en contextos multiculturals i multilingües.
- Demostrar que coneix l'evolució de les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació i, en particular, de la televisió en la primera infància.
- Demostrar que coneix l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.
- Ser capaç de fomentar una primera aproximació a una llengua estrangera.

## Resultats d'aprenentatge

1. Adequar l'ús de la llengua als contextos socials i a les situacions comunicatives pròpies de l'àmbit professional.
2. Adquirir un coneixement aprofundit de les dimensions socials i cognitives del llenguatge escrit i de les distintes dinàmiques de l'oralitat.
3. Analitzar situacions d'aprenentatge de la llengua escrita. Analitzar i argumentar l'ús adequat o no del llenguatge escrit, del verbal oral i del no verbal.
4. Aplicar els coneixements adquirits a la selecció, lectura i interpretació de textos literaris.
5. Comprendre els efectes lingüístics del contacte de llengües en les situacions d'aprenentatge.
6. Conèixer els diferents registres i usos de la llengua escrita i reconèixer, en les produccions infantils escrites, el pas de l'oralitat a l'escriptura.
7. Conèixer i saber utilitzar els principals recursos i eines de consulta de la llengua.
8. Conèixer i saber utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i les tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement (TAC) relacionades amb l'ús de la llengua oral a l'escola.
9. Conèixer i valorar el programari educatiu i espais web adients per a l'ensenyament i l'aprenentatge de la literatura en educació infantil.
10. Conèixer i valorar les característiques dels productes literaris audiovisuals i digitals per a primers lectors.
11. Conèixer la literatura catalana de tradició oral (contes, cantarelles, petis poemes...), les formes de transmissió als infants i també la metodologia per aconseguir la seva participació activa.
12. Conèixer la literatura de tradició oral i el folklore i valorar-los amb criteris literaris i educatius.
13. Conèixer la literatura infantil per a primers lectors i tenir criteris adequats de selecció escolar a partir de les seves característiques formals i literàries.
14. Conèixer recursos per a l'animació a la lectura i l'escriptura i valorar-los per la seva aportació a l'educació literària.
15. Demostrar que coneix l'evolució de les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació i, en particular, de la televisió en la primera infància.
16. Descriure l'evolució del llenguatge en la primera infantesa, saber identificar possibles disfuncions i saber argumentar orientacions didàctiques per a la seva correcta evolució.
17. Desenvolupar una actitud crítica davant de versions uniformistes de la llengua i adquirir criteris fonamentats per abordar l'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i multilingües.

18. Dominar els registres formals i col·loquials propis de l'àmbit professional en els usos orals i escrits de les llengües catalana i castellana.
19. Dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió i expressar-se adequadament oralment i per escrit en situacions pròpies de l'àmbit professional.
20. Entendre les llengües presents en l'entorn escolar com un conjunt de varietats lingüístiques totes igualment respectables.
21. Explicitar oralment i per escrit els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de la llengua oral a l'educació infantil
22. Expressar-se adequadament oralment i per escrit en català i en castellà i fent ús de diferents tècniques d'expressió verbal oral i no verbal.
23. Expressar-se i saber usar amb finalitats educatives diferents llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
24. Haver adquirit els coneixements relatius al currículum de llengua escrita d'aquesta etapa així com de les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges que s'hi relacionen.
25. Haver adquirit els coneixements relatius al currículum de llengua oral d'aquesta etapa així com de les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges que s'hi relacionen.
26. Haver adquirit formació literària i en especial conèixer la literatura infantil.
27. Haver integrat una actitud de respecte al mitjà (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques sostenibles.
28. Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.
29. Reconèixer les tècniques literàries pròpies de la narració i de la poesia.
30. Reconèixer, saber analitzar i produir amb suficient fonament teòric i argumental els gèneres discursius propis de l'àmbit acadèmic i professional.
31. Saber analitzar aspectes de l'evolució de la comunicació no verbal i del llenguatge en la primera infantesa, identificar possibles disfuncions i argumentar propostes per a la seva correcta evolució.
32. Saber analitzar diferents situacions d'aprenentatge de la llengua catalana en contextos multilingües. Reconèixer, simular i modelar usos del llenguatge verbal oral i del no verbal.
33. Saber analitzar i gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions.
34. Saber analitzar seqüències didàctiques en les quals es considerin les situacions d'aprenentatge de la llengua catalana en contextos multiculturals i multilingües.
35. Saber analitzar seqüències didàctiques relacionades amb l'aprenentatge d'una llengua estrangera a l'educació infantil.
36. Saber fer ús de la tradició oral i el folklore també en els processos d'adquisició de llenguatge escrit.
37. Saber fer ús de les tècniques d'expressió verbal oral i no verbal que faciliten la comunicació i la interacció lingüística amb els infants.
38. Saber utilitzar els diferents registres i usos de la llengua oral catalana.
39. Saber utilitzar la literatura infantil en relació a l'aprenentatge de la llengua oral, el primer aprenentatge de la llengua escrita i l'educació literària amb dispositius adequats als seus objectius.
40. Saber utilitzar les estratègies lingüístiques que faciliten i estimulen el desenvolupament de les capacitats de parla infantil.
41. Seleccionar de manera crítica la informació, les eines de consulta i els recursos que proporcionen les plataformes virtuals.
42. Ser capaç d'establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.
43. Tenir els coneixements i saber utilitzar les estratègies metodològiques que faciliten i estimulen el desenvolupament de les capacitats de infants relacionades amb l'adquisició del llenguatge escrit.
44. Usar les plataformes virtuals com una eina de treball que permeti la comunicació efectiva en català i castellà i el desenvolupament del raonament crític.
45. Utilitzar correctament d'estratègies de comunicació adequades als infants de diferents edats (gesticulació, moviment, volum, entonació...).
46. Utilitzar la interacció verbal a l'aula per promoure un intercanvi d'idees sobre els textos literaris que ensenyi els nens a parlar sobre els llibres i a interpretar-los.
47. Valorar la correcció, adequació i acceptabilitat en produccions orals i escrites.

## Continguts

1. 1. Llengua oral: El discurs del professorat d'Educació Infantil (Fil. Catalana)

1.1. El discurs del mestre d'Educació Infantil a l'aula

1.1.1. Del registre col·loquial als registres simplificats

1.1.2. Estratègies discursives del mestre d'Educació Infantil

1.2. El registre col·loquial i l'estàndard oral

1.2.1. El sistema fonològic del català. La correcció fonètica

1.2.2. Aspectes del registre col·loquial del català

1.2.3. La lectura expressiva

1. 2. Els contextos educatius multilingües i les actituds lingüístiques (Fil. Espanyola):

2.1. La variació lingüística: les varietats segons el temps, l'espai, la classe social i la situació

2.2. Les llengües en contacte: interferències lingüístiques català-castellà

2.3. Diferència en l'ús de la llengua a l'expressió oral i escrita

2.4. Repàs de normativa

1. 3. La literatura de transmissió oral i altres manifestacions lúdiques (Fil. Espanyola)

3.1. Els contes infantils

3.2. Poemes i cançons populars

1. 4. Llengua escrita: (Fil. Catalana)

4.1. Gèneres i tipologia textual

4.2. Els textos de l'àmbit educatiu.

4.2.1. L'estructura del text

4.2.2. Coherència i cohesió

4.2.3. L'estructura de l'oració. La tematització. Els incisos.

4.2.4. La puntuació: funcions i convencions

4.3. El text narratiu: anàlisi narrativa i lingüística de contes per a infants

---

## Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitat    Hores    Metodologia

Resultats

Aprenentatge

|           |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                              |
|-----------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Seminaris | 45 | Espais de treball en grup reduïts (la meitat del grup) dirigits pel professorat on, mitjançant les exposicions dels docents, l'anàlisi i la producció de textos, les exposicions i lectures dels estudiants i altres activitats individuals i en grup, orals i escrites, es treballen els continguts del programa de l'assignatura. | EI.10.1<br>EI.10.2.<br>EI.10.3.<br>DDIL.5.1<br>DDIL.5.2<br>DDIL.5.3<br>DDIL.8.1.<br>DDIL.8.2.<br>DDIL.8.3.<br>EI.9.1.<br>EI.9.2<br>EI.9.3.<br>G1.1.<br>G1.2. |
| Gran grup | 5  | Espais de presentació de continguts i activitats (conferència...) adreçades a tot el grup d'estudiants.                                                                                                                                                                                                                             | EI.10.1<br>EI.10.2.<br>EI.10.3.<br>DDIL.5.1<br>DDIL.5.2<br>DDIL.5.3<br>DDIL.8.1.<br>DDIL.8.2.<br>DDIL.8.3.<br>EI.9.1.<br>EI.9.2<br>EI.9.3.<br>G1.1.<br>G1.2  |

### Activitats formatives

| Títol | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-------|-------|------|--------------------------|
|-------|-------|------|--------------------------|

|                                        |    |      |                                     |
|----------------------------------------|----|------|-------------------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                |    |      |                                     |
| Aspectes instrumentals de les llengües | 45 | 1,8  | 4, 7, 29, 41, 44                    |
| <b>Tipus: Supervisades</b>             |    |      |                                     |
| Aspectes instrumentals de les llengües | 18 | 0,72 | 4, 7, 29, 41, 44                    |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                |    |      |                                     |
| Aspectes instrumentals de les llengües | 65 | 2,6  | 4, 5, 7, 17, 19, 20, 29, 34, 41, 44 |

## Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació. La nota final s'obtindrà a partir de la suma de les notes corresponents al percentatge assignat a cada llengua (67% Fil.lologia Catalana; 33% Fil.lologia Espanyola).

Per tal de poder superar l'assignatura és imprescindible el domini oral i escrit del català i del castellà. En el cas del català, es demanarà que l'estudiant mostri en la pràctica una competència lingüística equivalent al nivell C1. Es farà un control de normativa, lèxic i correcció fonètica, que caldrà superar per ser avaluat del conjunt de l'assignatura. Cal tenir aprovat cadascun dels exàmens realitzats. També cal que l'estudiant hagi tingut en cada una de les llengües una nota de 5 punts com a mínim. En cas contrari, es considerarà suspès. Tant en català com en castellà, cada falta d'ortografia, tipografia, lèxic i sintaxi tindrà una penalització de 0,2 sobre la nota final de cadascuna de les activitats d'avaluació. En el cas de català, en cas de superar els 15 errors o que la nota final quedés per sota del 5 a causa del descompte per faltes, caldrà tornar a realitzar els controls de normativa corresponents tot i que s'haguessin superat prèviament. En el cas de castellà, quan s'acumulin més de 15 errors d'aquest tipus a qualsevol de les proves de llengua castellana o el resultat de la prova sigui inferior a 5 a causa del descompte per faltes ortotipogràfiques, s'haurà de fer una activitat complementària relacionada amb la correcció lingüística.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a totes les classes per ser avaluat (es contempla un 20% d'incidències). En cas contrari es considerarà no presentat. També es considerarà no presentat l'estudiant que no hagi lliurat totes les activitats d'avaluació en els terminis establerts.

Es preveu una recuperació de les activitats d'avaluació que els estudiants que han assistit a les classes no hagin aprovat durant el curs. Aquesta recuperació es realitza a través d'un treball autònom addicional o bé refent algunes de les activitats.

| Activitats d'avaluació |                                                                                                   | % de la nota |
|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| <b>BLOC 1</b>          | <b>Punt 1: Llengua oral: el discurs dels mestres d'EI</b>                                         | 50%          |
| Català                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Exercicis proposats 10%</li> <li>• Examen 30%</li> </ul> |              |
| Total assignatura: 67% | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Correcció fonètica i lectura en veu alta 10%</li> </ul>  |              |
|                        | <b>Punt 4: Llengua escrita</b>                                                                    | 50%          |
|                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Examen 35%</li> <li>• Test de normativa 15%</li> </ul>   |              |

|                        |                                                                                   |     |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BLOC 2                 |                                                                                   | 40% |
| Castellà               | <b>Punt 2: Els contextos educatius multilingües i les actituds lingüístiques</b>  |     |
| Total assignatura: 33% | Activitats d'entrega obligatòria                                                  |     |
|                        |                                                                                   | 30% |
|                        | <b>Punt 3: La literatura de transmissió oral i altres manifestacions lúdiques</b> |     |
|                        | Exposició oral                                                                    |     |
|                        |                                                                                   | 30% |
|                        | <b>Punts 2, 3 i 5:</b>                                                            |     |
|                        | Examen final                                                                      |     |

### Activitats d'avaluació

| Títol                                                         | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------|-----|-------|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Activitats d'entrega obligatòria tema 2 (Filologia Espanyola) | 40% | 10    | 0,4  | 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47               |
| Control de normativa (Filologia Catalana)                     | 15% | 2     | 0,08 | 22, 47                                                                                                                                                                            |
| Correcció fonètica i lectura en veu alta                      | 10% | 2     | 0,08 | 1, 19, 22, 25, 37, 38, 45, 47                                                                                                                                                     |
| Examen del tema 4 (Llengua escrita) (Filologia Catalana)      | 35% | 2     | 0,08 | 4, 18, 29                                                                                                                                                                         |
| Examen tema 1 (Llengua Oral) (Filologia Catalana)             | 30% | 2     | 0,08 | 1, 2, 4, 7, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 31, 33                                                                                                                            |
| Examen temes 2,3,5 (Filologia Espanyola)                      | 60% | 2     | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 |
| Exercicis proposats tema 1                                    | 10% | 2     | 0,08 | 2, 4, 7, 10, 11, 12, 14, 29, 34, 41, 46                                                                                                                                           |

### Bibliografia

- Abellan, J.; Ballart, P.; Sullà, E. (1997). *Introducció a la teoria de la literatura*. Barcelona: Angla.
- Bassols, M.; Torrent, A. M. (1996). *Models textuais. Teoria i pràctica*. Vic: EUMO.
- Briz, A. (2005). *El español coloquial: Situación y uso*. Madrid: Arco/Libro.
- Calsamiglia, H.; Tusón, A. (2007). *Las cosas del decir: manual de análisis del discurso*, 2ª ed. Barcelona: Ariel Lingüística.
- Castellà, J. M.; Comelles, S.; Cros, A.; Vilà, M. (2007). *Entendre's a classe*. Barcelona: Graó.
- Castellanos, J.A. (1997). *Manual de pronunciació*. Vic: Eumo.
- Cazden, C. B. (1991). *El discurso en el aula. El lenguaje de la enseñanza y del aprendizaje*. Barcelona: Paidós.
- Cuenca, M. J. (2003). *Sintaxi catalana*. Barcelona: UOC.
- Lodge, D. (1992). *L'art de la ficció*. Barcelona: Empúries.
- Gómez, J. (2004). *Préstamos del español: lengua y sociedad*. Madrid: Arco/Libro.
- Gómez, L. (2002). *Manual de español correcto I y II*. Madrid: Arco/Libro.
- Medina, J. (2002). *Lenguas en contacto*. Madrid: Arco/Libro.
- Payrató, Ll. (1990). *Català col.loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València: Universitat de València.
- Palou, J.; Bosch, C. (eds), (2005). *La llengua oral a l'escola*. Barcelona: Graó.
- Penny, R. (2004). *Variación y cambio en español*. Madrid: Gredos (BRH: Estudios y Ensayos, 438).
- Segarra, M. (1985). *Història de la normativa catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Tusón, J. (1996). *L'escriptura*. Barcelona: Empúries.

#### Webs d'interès

<http://www.iec.cat>

<http://www.termcat.cat>

<http://www.elcastellano.org/>

<http://cvc.cervantes.es/oteador/>

<http://www.rae.es>

<http://www.fundeu.es>